

FACTORII DE RISC PENTRU PLASAREA TINERILOR ÎN CATEGORIA NEET: CAZUL REPUBLICII MOLDOVA

OLGA GAGAUZ
MARIANA CRÎȘMARU

Studiul propus analizează fenomenul tinerilor NEET în contextul specific al Republicii Moldova. Prin concentrarea asupra identificării factorilor de risc pentru includerea tinerilor în categoria NEET, cercetarea își propune să ofere informații pertinente cu privire la provocările pe care generațiile tinere le întâmpină în tranziția spre viața de adult. Utilizând date statistice și rezultatele studiului „Generații și Gen”, se analizează dimensiunea și structura tinerilor NEET. Prin aplicarea metodei regresiei logistice, sunt explorați în mod distinct factorii de risc pentru NEET-șomeri și NEET-inactivi. Această cercetare se angajează să aducă contribuții valoroase în domeniul științific, reflectând asupra situației tinerilor NEET într-o țară care se confruntă cu multiple crize economice în perioada de consolidare a economiei de piață, asociată cu un nivel înalt al migrației internaționale, inclusiv a tinerilor. Astfel, lucrarea completează tabloul privind mecanismele care conduc la statutul NEET în țările din Europa de Est și furnizează informații esențiale pentru dezvoltarea și implementarea unor politici eficiente de reducere a categoriei NEET în rândul tinerilor.

Cuvinte-cheie: tineri NEET; factorii de risc; tranziția la viața de adult.

INTRODUCERE

În ultimele decenii, în țările europene, inclusiv în Republica Moldova, se remarcă o categorie distinctă de tineri NEET (Not in Employment, Education, or Training), care, fie din motive conștiente, fie din cauza circumstanțelor de viață, nu sunt angajați, nu urmează studii sau instruire în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la niciun tip de curs sau altă formă de instruire, în afara sistemului formal de educație. În statele membre ale UE, procentul de tineri NEET variază, cu cele mai ridicate rate înregistrate în România (19,8%), Italia (18%), Grecia (15,4%), Bulgaria (15%) și Spania (12,7%), în timp ce cele mai scăzute procente, sub 9%, sunt înregistrate în Olanda și Suedia (Eurostat 2023).

Adresele de contact ale autorilor: Olga GAGAUZ, Institutul Național de Cercetări Economice, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova, e-mail: gagauz_olga@ince.md (<https://orcid.org/0000-0002-1175-1008>); Mariana CRÎȘMARU, Institutul Național de Cercetări Economice, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova, e-mail: mariana.crismaru@yahoo.com (<https://orcid.org/0000-0003-2802-5376>).

Diversele rate NEET în țările europene sunt influențate de o serie de factori. Diferențele în sistemul educațional și accesul la formare profesională, precum și adaptarea acestora la nevoile pieței muncii sau schimbările tehnologice, joacă un rol semnificativ. Țările cu rate ridicate de șomaj au și rate mai mari de tineri NEET, acest aspect fiind influențat de condițiile economice generale și de politicile de ocupare a forței de muncă (Odoardi și Liberatore 2021; Addabbo, Rodríguez-Modroño și Gálvez-Muñoz 2017; Bradley, Migali și Navarro Paniagua 2020). Inegalitățile economice și sociale conduc la disparități semnificative în accesul la educație și oportunități de angajare, astfel, tinerii din medii defavorizate sau cu resurse limitate având șanse mai mici de a evita statutul NEET (Caroleo *et al.* 2021). Diferențele în mobilitatea geografică și migrația internă pot afecta distribuția forței de muncă și accesul la oportunități în diferite regiuni ale unei țări, evoluând ca factori de risc pentru ca tinerii să devină NEET. Regiunile periferice, adesea asociate cu vulnerabilitatea economică, concentrează cele mai ridicate rate NEET, inclusiv pe termen lung (Avagianou *et al.* 2022).

Așteptările sociale și culturale referitoare la educație și carieră variază, iar presiunea socială asupra tinerilor poate influența alegerile lor și riscul de a deveni NEET. Astfel, pentru a aborda problema tinerilor NEET, este esențială o abordare adaptată la contextul specific al fiecărei țări, luând în considerare acești factori și elaborând politici și programe care să răspundă nevoilor tinerilor din diferite comunități. Prin acest studiu, ne propunem să contribuim la extinderea cunoștințelor privind tinerii NEET în spațiul est-european, oferind o privire de ansamblu asupra dimensiunilor și caracteristicilor acestora în Republica Moldova, precum și o analiză a factorilor de risc care contribuie la încadrarea tinerilor în categoriile NEET-șomeri și NEET-inactivi. Această lucrare oferă și câteva recomandări pentru reducerea inegalităților și facilitarea tranziției de la școală la muncă.

CONTEXTUL SOCIOECONOMIC AL TRANZIȚIEI TINERILOR LA VIAȚA DE ADULT

Statutul NEET este strâns legat de obstacolele întâmpinate de tineri în procesul lor de tranziție la viața de adult. Acesta poate fi considerat un indicator al dificultăților pe care tinerii le întâlnesc în trecerea de la educație la ocupare sau alte forme de activitate productivă. Deși există o varietate de factori care influențează tranziția tinerilor la maturitate, principalii indicatori cu referire la contextul macroeconomic au un impact crucial asupra procesului de integrare socială a tinerilor, contribuind semnificativ la explicarea traiectoriilor și schimbărilor în diferitele dimensiuni ale acesteia (Shanahan 2000; O'Higgins 2017).

În Republica Moldova, indicatorii macroeconomici au înregistrat evoluții fluctuante în perioada post-independență, cu estimări care indică faptul că țara a traversat una dintre cele mai lungi recesiuni de transformare din rândul țărilor aflate în tranziție. Aceasta nu a reușit să realizeze un progres semnificativ în evoluția sa

de-a lungul celor trei decenii. Situația socioeconomică a țării se caracterizează prin instabilitate, o înaltă dependență de șocurile interne și externe, iar veniturile, conform evaluării Băncii Mondiale, sunt clasificate drept „mici-mijlocii” (BM 2022). În perioada cuprinsă între anii 2014–2022, rata sărăciei absolute la nivel național s-a situat între 29,5% și 31,1%, evidențiind o disparitate semnificativă între mediul rural și cel urban, având în vedere că procentajul în mediul rural a fost de două ori mai mare. În ciuda faptului că, de-a lungul acestor ani, vulnerabilitatea cronică la sărăcie și nivelul scăzut de trai au fost observate în special în rândul persoanelor în vârstă, un segment semnificativ al populației tinere se confruntă cu risc de sărăcie și excluziune socială. Astfel, puțin peste o pătrime dintre tinerii cu vârsta de până la 18 ani și practic, fiecare al patrulea tânăr cu vârsta între 18 și 29 de ani se află sub incidența sărăciei absolute. În acest context, pentru mulți cetățeni, inclusiv tineri, migrația de muncă a devenit o soluție pentru a face față nevoilor financiare. În ultimul deceniu, implicarea tinerilor în migrația internațională a cunoscut o creștere semnificativă, aceștia cu vârstele cuprinse între 20–24 de ani și 25–29 de ani reprezentând între 40% și 47% din totalul fluxurilor migratorii anuale în perioada 2014–2021.

Sistemul educațional, chiar și după implementarea unor reforme, rămâne într-o legătură fragilă cu cerințele pieței forței de muncă. În perioada post-independență, am remarcat o creștere semnificativă a înscrierilor în învățământul superior, alimentată de o mai mare accesibilitate prin intermediul contractelor de studiu. În contrast, învățământul secundar profesional și mediul de specialitate (colegiu) și-au pierdut din atractivitate, în special din cauza diminuării conexiunii cu realitățile pieței muncii. Abia în ultimii ani s-a manifestat un interes sporit pentru învățământul dual, reflectând recunoașterea necesității unei legături mai strânse între procesul educațional și cerințele reale ale mediului de afaceri.

În decursul ultimului deceniu, rata părăsirii timpurii a sistemului educațional a persistat la un nivel aproximativ de 20%, evidențiind o preocupare semnificativă în ceea ce privește continuitatea școlarizării. Această problemă afectează în mod deosebit tinerii din mediul rural, în special bărbații, precum și cei proveniți din familii social vulnerabile și din gospodării cu un nivel redus de educație al părinților (Gagauz, Buciuceanu-Vrabie și Pahomii 2017a).

În același timp, piața muncii din Republica Moldova se caracterizează prin rigiditate, cu o preponderență semnificativă a locurilor de muncă care nu solicită calificare, precum și prin existența unei proporții înalte de sector informal și un salariu minim redus, aspecte care adesea descurajează implicarea tinerilor în procesul de angajare. Rata de ocupare a populației oscilează în jurul valorii de 40%, fiind considerabil inferioară mediei Uniunii Europene de 73% (Consiliul UE 2022). În ciuda unei rate relativ scăzute a șomajului (aproximativ 3%), acest indicator nu reflectă situația reală; mai degrabă, semnalează că mulți indivizi se simt descurajați să caute activ oportunități de muncă adecvate. Forme de angajare precum munca

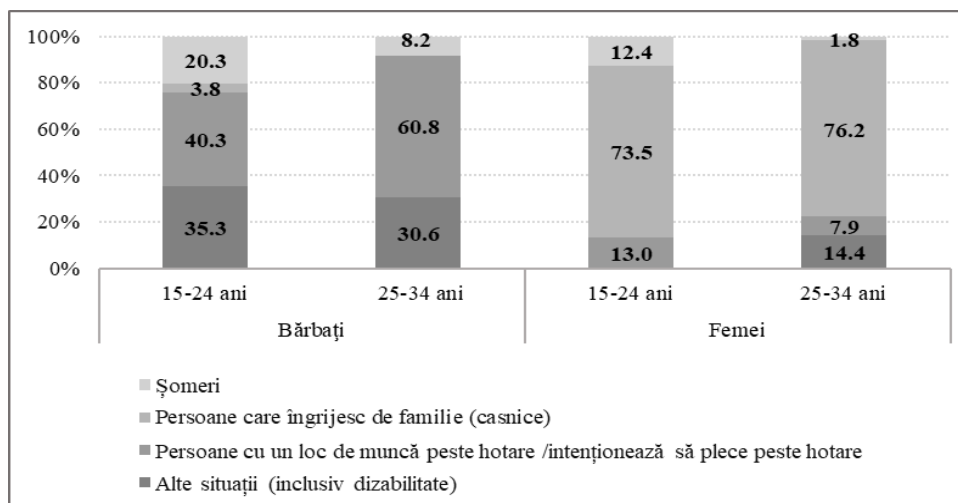
temporară, statutul de liber profesionist și munca independentă sunt răspândite, contribuind adesea la precarizarea condițiilor de muncă. În anul 2022, aproximativ o pătrime din tineri (22,4%) aveau locuri de muncă informale, iar în rândul tinerilor salariați, 7,7% desfășurau activități fără a avea un contract individual de muncă (muncă nedeclarată) conform datelor BNS din 2023. Cu toate eforturile depuse în ultimii ani pentru a diversifica economia Republicii Moldova, promovând inovația și investind în sectoare cu potențial de creștere, cum ar fi tehnologiile informaționale și comunicațiile, acestea încă nu au dobândit o pondere semnificativă în structura economică. Dominanța sectorului agricol și specializarea economică *low-tech* nu favorizează și nu stimulează investițiile în dezvoltarea capitalului uman.

Cele menționate anterior subliniază contextul socioeconomic nefavorabil al Republicii Moldova, cu impact direct asupra tranziției tinerilor către viața de adult și cu un risc crescut de încadrare a acestora în categoria NEET. În anul 2022, 17,2% dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani se aflau în această categorie în Republica Moldova, în timp ce procentul creștea la 26,2% pentru grupa de vârstă 15–29 ani și la aproape o treime (29,7%) pentru cei cu vârsta între 15 și 34 de ani. Datele statistice oficiale evidențiază rate mai ridicate de NEET în rândul tinerilor cu nivel scăzut de educație, în special cei care au absolvit doar ciclul gimnazial/primar, și în rândul femeilor. Diferențele între mediile de reședință nu sunt extrem de accentuate: 24,4% în mediul urban și 28% în mediul rural, indicând o problemă comună care afectează tinerii indiferent de mediul de rezidență. Aceste cifre reflectă o realitate complexă și subliniază necesitatea unor intervenții eficiente și adaptate, pentru a sprijini tinerii în depășirea obstacolelor și pentru a le oferi oportunități mai bune în ceea ce privește educația și angajarea (BNS 2022).

În cazul Republicii Moldova, se remarcă categorii specifice de tineri NEET, diferențiate în funcție de relația lor cu piața forței de muncă, cu o marcantă disociere în ceea ce privește genul. În rândul femeilor tinere, cea mai însemnată pondere o reprezintă persoanele care au responsabilități familiale, concentrându-se în special pe creșterea și îngrijirea copiilor. Această situație este accentuată și de inegalitățile de gen existente pe piața muncii interne, cu aproximativ 75% dintre femeile cu vârste cuprinse între 15 și 34 de ani incluse în categoria NEET. În schimb, bărbații tineri manifestă, în cea mai mare parte, intenții de a pleca în străinătate, sau deja au un loc de muncă în străinătate (40% pentru tinerii cu vârste între 15 și 24 de ani și 61% pentru cei cu vârste între 25 și 34 de ani). Tinerii NEET șomeri, care își caută un loc de muncă pe piața forței de muncă locală, reprezintă preponderent grupul bărbaților cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani. De asemenea, conform datelor statisticii oficiale, tinerii care lucrează temporar în străinătate sunt incluși statistic în categoria NEET, ceea ce nu se aliniază cu subcategoriile NEET definite de Eurofound (2012, 2016).

Figura 1

Structura tinerilor NEET după grupe de vârste, categorii și sexe, 2022

Sursa: Calculat în baza datelor BNS.

GRADUL DE STUDIERE A PROBLEMATICII TINERILOR NEET

Interesul față de problematica tinerilor NEET a cunoscut o creștere semnificativă în ultimii ani, marcând apariția unui număr considerabil de lucrări științifice ce își propun să identifice măsuri de politică menite să faciliteze tranziția acestora la viața de adult și să contribuie la reducerea vulnerabilității în care se află. Cercetările au relevat că tendințele globale și schimbările socioeconomice, precum creșterea inegalității și excluziunii, insecuritatea pe piața muncii și fragilitatea familială, au impactat generațiile tinere într-o măsură mai pronunțată decât cele mai în vârstă (Unt, Gebel, Bertolini *et al.* 2021).

Explorarea complexă a relației dintre șomajul în rândul tinerilor, rata NEET și regimurile instituționale ale pieței muncii în cinci regiuni europene a evidențiat persistența ratelor NEET în timp, într-o măsură comparabilă cu rata șomajului în rândul tinerilor. Deși factorii de risc pentru a deveni NEET variază de la o țară la alta, există particularități specifice țărilor din Europa Centrală și de Est. Printre acestea se numără nivelul ridicat de tineri NEET cu responsabilități de îngrijire ca rezultat al lipsei/insuficienței serviciilor de îngrijire a copiilor și concediilor de îngrijire de lungă durată, precum și rata crescută a tinerilor NEET șomeri și a celor descurajați de lipsa locurilor de muncă și specializarea profesională scăzută (Assmann și Broschinski 2021).

Statutul NEET nu este uniform și nu se referă doar la grupul de tineri cu risc ridicat de excluziune socială. Acesta cuprinde categorii vulnerabile și cu dezavantaje

acumulate, cum ar fi cei cu nivel scăzut de educație din cauza părăsirii timpurii a sistemului educațional, mame tinere sau tineri din familii cu capital social redus, tineri cu probleme de sănătate etc. În această categorie intră și tinerii privilegiați care devin voluntar NEET, fie așteptând o anumită oportunitate, fie încercând să își croiască o carieră alternativă (Filandri, Nazio și O'Reilly 2019; Redmond și McFadden 2023).

Un studiu comparativ pentru România, Bulgaria și Italia a demonstrat că, la nivel macro, factorii de risc pentru încadrarea tinerilor în categoria NEET cuprind sistemele educaționale slab conectate la piața muncii, rigiditatea și instabilitatea pieței muncii, precum și apartenența la un mediu geografic specific. Nivelul de educație, statutul profesional, mediul familial și zona de rezidență explică ratele ridicate ale tinerilor NEET în cele trei țări (Caroleo *et al.* 2021).

În țările din spațiul ex-sovietic, tinerii devin NEET din cauza unui nivel de educație insuficient (NEET-inactivi), precum și din cauza calității scăzute a studiilor în cazul NEET-șomeri (Zudina 2022). Poziția de start a tinerilor este influențată de capitalul social al familiei, cei provenind din familii social vulnerabile fiind expuși unui risc mai înalt de a deveni NEET (Shestakova, Skvortsova și Kuzmina 2019; Țoc 2020). Problema angajării tinerilor pe piața forței de muncă este actuală în majoritatea țărilor din această regiune, iar răspândirea formelor instabile de angajare contribuie la precarizarea ocupării forței de muncă, cu tinerii adesea fiind nevoiți să se angajeze fără un contract de muncă (Goliusova 2017). Deși corelația dintre nivelul de educație și rata tinerilor NEET este ambiguă, tinerii cu studii superioare au mai multe șanse de angajare (Bojadjieva, Cvetanoska, Kozheski *et al.* 2022).

Ruralizarea fenomenului tinerilor NEET în multe țări europene a generat interes în rândul cercetătorilor, care explorează modalități de integrare a acestei categorii de populație în agricultură, prin adaptarea pachetelor educaționale de formare în agricultură (Simões și do Rio 2020; Bojnec 2021). Analiza implementării programului UE „Youth Guarantee” în Italia, Portugalia și România a condus la concluzia că succesul acestuia a fost determinat de implicarea și coordonarea activităților la nivel intersectorial, existența datelor statistice privind tinerii NEET și structura acestora. Printre problemele semnificative se numără neutilizarea evidențelor/studiilor realizate de mediul academic și sectorul asociativ pentru elaborarea planului național, capacități reduse de a mobiliza tinerii detașați de sistemele de educație sau de angajare, lipsa de cunoaștere a situației tinerilor NEET, a nevoilor lor și specificului lor în zonele rurale sau marginalizate (Petrescu, Fernandes-Jesus și Marta 2022).

Cercetările evidențiază că multiple crize economice, inclusiv pandemia COVID-19, au agravat situația tinerilor, adăugând inegalitatea digitală (Grishchenko 2020; Raileanu și Simionescu 2022), creșterea șomajului și proporției tinerilor NEET (Tamesberger și Bacher 2020), precum și intensificarea inegalităților dintre tinerii din mediul rural și urban (Esteban-Navarro 2020). În multe cazuri, noile

probleme/inegalități reflectă inegalitățile sociale anterioare care s-au aprofundat, complicând procesul de tranziție la viața de adult, deja imprevizibil și fragmentat (Bulanova și Artamonova 2020; Demidenko 2022).

Studiile privind situația din Republica Moldova subliniază eterogenitatea tinerilor NEET, divizându-i în nevulnerabili și cei vulnerabili, aceștia din urmă având capacități reduse de depășire a situației cu forțe proprii (Crîșmaru, Gagauz și Buciuceanu-Vrabie 2017). Persistența fenomenului de părăsire timpurie a sistemului educațional de-a lungul ultimilor decenii contribuie la menținerea unei rate ridicate a tinerilor NEET (Gagauz, Buciuceanu-Vrabie și Pahomii 2017a; Gagauz *et al.* 2021). De asemenea, persoanele cu un nivel scăzut de educație se confruntă cu un risc crescut de șomaj, fiind adesea angajate în sectorul informal sau în munci zilnice (Crîșmaru, Gagauz, și Buciuceanu-Vrabie 2018).

Scopul acestui studiu este să extindă cunoștințele existente prin investigarea factorilor de risc asociați cu starea NEET în Republica Moldova, concentrându-se în mod specific pe cele două categorii distincte de NEET: NEET-șomeri și NEET-inactivi.

CADRUL TEORETIC

Această cercetare se bazează pe câteva abordări teoretice, prima dintre acestea referindu-se la *cadruul teoretic al capitalului uman*, fundamentat de G. Becker și Th. Schultz. Capitalul uman semnifică „ansamblul cunoștințelor, calificărilor, competențelor și caracteristicilor individuale care facilitează crearea bunăstării personale, sociale și economice” (OCDE 2001), acestea „rămânând aceleași în orice mediu social și pot fi valorificate pe piața muncii în schimbul unor resurse economice de orice tip” (Voicu 2004). Această perspectivă teoretică explorează modelul economic de transmitere intergenerațională a statutului socioeconomic de la părinți la copii. Conform cercetărilor, procesul dinamic de acumulare a capitalului uman începe cu mult înainte de școlarizarea formală și depinde de mediul familial, iar caracteristicile personale și familiale timpurii determină situația pe piața muncii, deoarece limitează acumularea de capital uman și afectează în mod direct capacitatea de angajare profesională (Becker 1964). Astfel, în cercetarea tinerilor NEET, cadrul teoretic al capitalului uman accentuează necesitatea explorării profunde a relațiilor dintre investițiile în capitalul uman, traiectoriile educaționale și profesionale ale tinerilor și influența factorilor intergeneraționali și familiali.

Cea de-a doua resursă relevantă în cercetarea tinerilor NEET este *teoria societății de risc*, dezvoltată de Ulrich Beck (Beck 2002), care pune accent pe impactul schimbărilor structurale și a riscului în societatea contemporană, în special asupra tinerilor, furnizând o perspectivă utilă pentru înțelegerea contextului în care aceștia își construiesc identitatea și biografiile. Tinerii NEET pot resimți în mod special această incertitudine structurală, ceea ce poate influența deciziile lor de a renunța la educație sau de a întâmpina dificultăți în găsirea unui loc de muncă.

Creșterea nesiguranței în viața cotidiană afectează deciziile individuale și procesele de planificare. Teoria subliniază pierderea avantajelor unui regim de certitudine pe care l-au avut generațiile anterioare, tinerii NEET fiind afectați în mod direct de schimbările continue, care le influențează abordările față de educație, carieră și participarea la societate. Utilizarea acestei teorii, împreună cu alte concepții și abordări, contribuie la o înțelegere mai completă și contextualizată a experiențelor tinerilor în societatea contemporană, asociată cu riscuri multiple.

Ca o completare a cadrului teoretic prezentat mai sus, teoria deficienței *instituționale* (Rodrik 2000) sugerează că dificultățile cu care se confruntă tinerii NEET sunt determinate de cadrul instituțional în care aceștia există. Instituții sociale precum educația, piața muncii și sistemele de asistență socială sunt adesea ineficiente sau subfinanțate, ceea ce duce la lacune în sprijinul și oportunitățile pentru populațiile vulnerabile, inclusiv tinerii NEET. De exemplu, sistemul educațional ar putea să nu pregătească în mod adecvat tinerii pentru piața muncii, lăsându-i fără abilitățile sau calificările necesare pentru a-și găsi un loc de muncă. În mod similar, sistemele de asistență socială ar putea să nu ofere sprijin adecvat grupurilor social vulnerabile, ceea ce duce la rate crescute de sărăcie și lipsă de resurse în cazul tinerilor NEET. Teoria oferă o perspectivă asupra modului în care inegalitățile sociale, inclusiv discriminarea și lipsa de acces la resurse, pot contribui la plasarea anumitor grupuri de tineri în categoria NEET. În societatea cu diferențe semnificative în accesul la educație, angajare și asistență socială, anumite grupuri de tineri pot fi afectate în mod disproporționat de statutul NEET. Prin evidențierea problemelor din cadrul instituțiilor, aceasta poate ghida eforturile pentru a crea politici și programe care să promoveze oportunitățile și sprijinul pentru tinerii NEET.

Teoria menținerii efective a inegalității (Lucas 2001) aduce o contribuție semnificativă în cercetarea tinerilor NEET, concentrându-se pe modul în care inegalitățile economice și sociale sunt menținute sau perpetuate în procesele de continuare a educației și traseului de mobilitate socială. Teoria subliniază că, chiar dacă nivelurile educaționale se universalizează, mediul social rămâne un factor crucial în determinarea diferențelor între clasele sociale. Acest aspect este relevant în cercetarea tinerilor NEET, deoarece ajută la înțelegerea modului în care contextul familial și social poate influența traiectoriile educaționale și profesionale ale tinerilor. În contextul universalizării educației, teoria aduce o perspectivă actualizată, subliniind că inegalitățile sociale nu dispar automat odată cu creșterea accesului la educație, iar mediul social rămâne determinant în crearea și menținerea unor diferențe între grupurile sociale. Raportându-se la nivel microsocial, fenomenul tinerilor NEET este studiat prin prisma abordării „individualizării structurate” (structured individualisation), care accentuează că inegalitățile sociale se reproduc și prin decizii individuale (Schoon *et al.* 2009). Astfel, inegalitățile sociale sunt rezultatul interacțiunii complexe dintre structurile sociale și alegerile individuale. În cazul tinerilor NEET, aceasta poate evidenția cum factori precum mediul

socioeconomic și educația influențează opțiunile individuale legate de continuarea studiilor sau intrarea pe piața muncii.

DATE ȘI METODE

Cercetarea se bazează pe datele studiului „Generații și Gen” (GGS) realizat în Republica Moldova în anul 2020, care este reprezentativ la nivelul domeniilor de estimare: național (cu excepția regiunii Transnistria), pe medii de reședință (urban, rural) și regiuni de dezvoltare (nord, centru, sud și municipiul Chișinău). Datele GGS sunt relevante pentru analiza tinerilor NEET (15–35 ani) prin prisma caracteristicilor socioeconomice individuale (sex, vârstă, nivel de educație, stare materială etc.), caracteristicilor care formează mediul social și familial al tinerilor (mediu de reședință, locuiesc singuri/cu părinți, nivel de educație și statut ocupațional al părinților etc.). Sunt utilizate datele ponderate ale studiului după criteriile vârstă și sex, asigurând astfel reprezentativitatea adecvată a eșantionului, în analiza detaliată a fenomenului tinerilor NEET, în contextul Republicii Moldova.

Potrivit studiului GGS, 1.520 de respondenți tineri sau aproximativ 40% din întregul eșantion delimitat erau angajați în muncă pentru plată/salariu (venituri bănești și plăți în natură), în timp ce 663 de persoane, sau aproximativ 18% dintre tinerii investigați erau antrenați în procesul de instruire și formare profesională. Din categoria tinerilor NEET (non-studenți) fac parte 1.629 de persoane, inclusiv 692 care sunt NEET-șomeri (18,2% din categoria tinerilor de 15–35 ani), în timp ce 937 de tineri sunt NEET-inactivi (24,6% din aceeași categorie de referință). Caracteristicile subeșantionului care a inclus tinerii NEET sunt prezentate în *Tabelul nr. 1*.

Tabelul nr. 1

Caracteristicile sociodemografice ale subeșantionului, tinerii NEET, 15–35 ani

	NEET total, n=1629	NEET-șomeri, n=692	NEET-inactivi, n=937
Urban	486	202	284
Rural	1143	490	653
Femei	1015	286	729
Bărbați	614	406	208
15–19 ani	74	39	35
20–24 ani	277	125	152
25–29 ani	516	214	302
30–34 ani	762	314	448

Sursa: Calculat în baza datelor GGS.

Pentru a evidenția factorii care cresc probabilitatea de a aparține categoriilor de tineri NEET-șomeri și NEET-inactivi a fost utilizată regresia logistică binomială. Această metodă modelează relația dintre mai multe variabile independente și o variabilă dependentă dihotomică. În cadrul modelului regresiei logistice binomiale, au fost introduse variabilele predictorii sociodemografice, economice și legate de mediul familial al tinerilor. Modelul a fost aplicat folosind metoda Backward Wald, care presupune eliminarea treptată a variabilelor predictorii cu cea mai scăzută semnificație statistică. Această abordare asigură rafinarea modelului prin identificarea și reținerea doar a variabilelor cu o influență semnificativă asupra categoriilor NEET-șomeri și NEET-inactivi.

REZULTATE PRINCIPALE

Factorii de risc pentru plasarea tinerilor în categoria NEET-șomeri și NEET-inactivi

Rezultatele obținute demonstrează că înaintarea în vârstă crește riscul tinerilor de a fi plasați în categoria NEET, acest indicator fiind semnificativ statistic atât pentru NEET-șomeri (*Tabelul nr. 2*), cât și pentru NEET-inactivi (*Tabelul nr. 3*). Pentru fiecare tranziție în vârstă, coeficienții se majorează semnificativ, indicând o creștere a riscului de a fi NEET-șomeri. Astfel, pentru tinerii cu vârsta între 20 și 24 de ani, probabilitatea de a fi incluși în această categorie este de circa patru ori mai mare comparativ cu cei de 15–19 ani, de 6,5 ori mai mare pentru cei din grupul de vârstă 25–29 de ani, și de 6 ori mai mare pentru grupul de vârstă 30–35 de ani.

Coeficientul (B) de 0,356 indică o creștere semnificativă a șanselor de a fi NEET-șomeri pentru bărbați comparativ cu femeii. $\text{Exp}(B)$ de 1,428 sugerează că, pentru bărbați, probabilitatea de a fi NEET-șomeri este de aproximativ 1,4 ori mai mare decât pentru femeii. Persoanele din mediul urban și cele care locuiesc în regiuni diferite față de municipiul Chișinău au o probabilitate mai mare de a fi NEET-șomeri.

Tinerii cu niveluri mai scăzute de educație (studii vocaționale și studii gimnaziale/medii generale) se confruntă cu un risc sporit de a fi NEET-șomeri, în comparație cu cei cu studii superioare. Probabilitatea de a fi în această categorie este de 1,6 ori mai mare pentru tinerii cu studii vocaționale și de 1,7 ori mai mare pentru cei cu studii gimnaziale/medii generale.

Primirea de suport material/financiar și transferuri de bani din afara țării sunt asociate cu o creștere a probabilității de a face parte din această categorie. Astfel, probabilitatea că tinerii NEET-șomeri vor primi transferuri de peste hotare este de 1,8 ori mai mare decât pentru tinerii care nu aparțin acestui grup. La fel, probabilitatea de a primi suport material sau financiar de la cineva din familie sau din afara familiei este de 1,3 ori mai mare decât pentru tinerii care nu sunt NEET.

Nivelul de studii al părinților, de asemenea, s-a dovedit a avea o semnificație statistică. Pentru analiză s-a luat cel mai scăzut nivel de studii al unuia dintre părinți. Tinerii care provin din familiile în care unul dintre părinți are doar studii vocaționale sau studii gimnaziale/medii generale se confruntă cu un risc sporit de a face parte din categoria NEET-șomeri, respectiv de 1,7 și 1,8 mai mare decât tinerii care au părinții cu studii superioare.

Constanta de -4,708 indică probabilitatea de bază de a fi NEET-șomeri atunci când toate celelalte variabile sunt la nivelurile lor de referință. Nagelker R Square: cu o valoare de 0,147, modelul explică aproximativ 14,7% din variația statusului NEET-șomeri, indicând o corelație semnificativă între variabilele independente și dependente. Analiza arată că factorii precum sexul, vârsta, mediul de reședință, nivelul de educație și alți factori socioeconomi influențează semnificativ probabilitatea de a fi NEET-șomeri în rândul tinerilor din Republica Moldova.

Tabelul nr. 2

Factorii de risc ai statutului NEET-șomeri, model de regresie logistică, 15–35 ani

	NEET-șomeri		
	B	Sig	Exp(B)
Sex (variabila de referință –femeie)	0,356	0,000***	1,428
Vârsta (variabila de referință 15–19 ani)			
20–24 ani	1,384	0,000***	3,992
25–29 ani	1,871	0,000***	6,495
30–35 ani	1,804	0,000***	6,074
Mediu de reședință (variabila de referință –urban)	0,432	0,000***	1,540
Regiunea în care locuiește (variabila de referință –non-Chișinău)	-0,664	0,000***	0,515
Nivelul de educație respondent (variabila de referință – studii superioare)			
Studii vocaționale	0,500	0,003**	1,649
Studii gimnaziale/medii generale	0,556	0,001**	1,744
Nivelul de educație al unuia din părinți (variabila de referință – studii superioare)			
Studii vocaționale	0,543	0,054*	1,721
Studii gimnaziale/medii generale	0,590	0,030*	1,805
Locuiește în prezent cu unul sau ambii părinți (variabila de referință –nu)	0,292	0,018	1,339
Respondentul este căsătorit (variabila de referință –nu)	-0,388	0,000***	0,678
A primit suport material sau financiar de la cineva din familie sau din afara familiei (variabila de referință –nu)	0,276	0,031*	1,318
A primit transferuri de bani din afara țării (variabila de referință –nu)	0,619	0,000***	1,858
Constanta	-4,708	0,000***	0,009
Numărul de observații	589		
Nagelker R Square	0,147		
*** p < 0,001; ** p < 0,01; * p < 0,05			

Sursa: Calculat în baza datelor GGS.

Ca și în cazul tinerilor NEET-șomeri, pentru fiecare tranziție în vârstă (*Tabelul nr. 3*), coeficienții cresc semnificativ, indicând o creștere a șanselor de a fi NEET-inactivi. De exemplu, pentru cei cu vârsta între 20 și 24 de ani, șansele sunt de aproximativ 3,5 ori mai mari comparativ cu cei de 15–19 ani, iar pentru grupurile de vârstă 25–29 și 30–35 de ani, mai mult de 4 ori mai mare.

Coeficientul (B) de 1,536 indică o creștere semnificativă a șanselor de a fi NEET-inactivi pentru femei, comparativ cu bărbați. Exp(B) de 4,646 sugerează că femeile au aproximativ 4,6 ori mai multe șanse de a fi NEET-inactivi decât bărbații. Totodată, tinerii din mediul rural au o probabilitate mai mare de a fi NEET-inactivi, comparativ cu cei din mediul urban, riscul de a nimeri în această categorie fiind de 1,8 ori mai mare.

Pentru tinerii cu studii vocaționale și studii gimnaziale/medii generale, coeficienții indică o creștere a riscului de a fi NEET-inactivi, comparativ cu cei cu studii superioare. Totuși, semnificația statistică este mai ridicată pentru studii gimnaziale/medii generale. Tinerii ale căror cel puțin unul din părinți au studii vocaționale sau gimnaziale/medii generale se confruntă cu un risc mai mare de a fi NEET-inactivi, comparativ cu cele ale căror părinți au studii superioare.

Persoanele cu copii au o probabilitate mai mare de a fi NEET-inactivi, comparativ cu cele fără copii, probabilitatea fiind de 2,37 mai mare decât pentru tinerii care nu au copii. De asemenea, s-a înregistrat o corelație semnificativă între statutul NEET-inactivi și obținerea transferurilor din afara țării. Probabilitatea că tinerii NEET-inactivi primesc transferuri de peste hotare este 1,7 ori mai mare decât pentru tinerii care nu fac parte din această categorie.

Constanta de -4,588 indică probabilitatea de bază de a fi NEET-inactivi atunci când toate celelalte variabile sunt la nivelurile lor de referință. Cu o valoare de 0,306, modelul explică aproximativ 30,6% din variația statusului NEET-inactivi, indicând o corelație semnificativă între variabilele independente și dependente. Analiza sugerează că factorii precum sexul, vârsta, mediul de reședință, nivelul de educație, starea civilă, educația mamei, existența copiilor și primirea de transferuri din afara țării influențează semnificativ probabilitatea de a fi NEET-inactivi în rândul tinerilor din Republica Moldova.

Tabelul nr. 3.

Factorii de risc ai statutului NEET-inactivi, model de regresie logistică, 15–35 ani

	NEET-inactivi		
	B	Sig	Exp(B)
Sex (variabila de referință –bărbat)	1,536	0,000***	4,646
Vârsta (variabila de referință 15–19 ani)			
20–24 ani	1,265	0,000***	3,542
25–29 ani	1,499	0,000***	4,479
30–35 ani	1,457	0,000***	4,294

Mediu de reședință (variabila de referință –urban)	0,609	0,000***	1,839
Nivelul de educație respondent (variabila de referință – studii superioare)			
Studii vocaționale	0,224	0,118	1,251
Studii gimnaziale/medii generale	0,364	0,011*	1,439
Nivelul de educație al unuia din părinți (variabila de referință – studii superioare)			
Studii vocaționale	0,758	0,000***	2,134
Studii gimnaziale/medii generale	0,711	0,001**	2,036
Are copii (variabila de referință –nu)	0,865	0,000***	2,374
A primit transferuri de bani din afara țării (variabila de referință –nu)	0,533	0,001**	1,704
Constanta	-4,588	0,000***	0,010
Numărul de observații	828		
Nagelker R Square	0,306		
*** p < 0,001; ** p < 0,01; * p < 0,05			

Sursa: Calculat în baza datelor GGS.

Reieșind din cele prezentate, dacă în cazul bărbaților sunt mai mari șansele de a fi plasați în categoria activă pe piața muncii – NEET-șomeri, pentru femei mai degrabă – în categoria NEET-inactivi. Un predictor important rămâne mediul de reședință al tinerilor, care determină probabilitatea ca aceștia să facă parte din categoria NEET, atât șomeri, cât și inactivi. Nivelul de educație al tinerilor este un alt predictor important ce determină statutul NEET al acestora. Deși din acest grup fac parte tineri care dețin diferite niveluri educaționale, totuși, riscul de a fi în categoria tinerilor care nu studiază și nici nu lucrează este mai mare pentru cei cu studii gimnaziale/medii generale. Pentru ambele categorii ale tinerilor NEET, capitalul social, exprimat în acest context prin nivelul scăzut de studii al părinților, este un factor important care determină riscul de a fi parte din categoria NEET.

DISCUȚII

În acest articol, am explorat distinct factorii de risc pentru plasarea tinerilor în categoriile NEET-șomeri și NEET-inactivi în Republica Moldova. Rezultatele prezentate demonstrează că persistența tinerilor NEET este determinată de factori structurali, cum ar fi reședința în mediul rural și nivelul scăzut de studii al tinerilor, care, de regulă, este rezultatul părăsirii timpurii a sistemului educațional. Diferențele regionale semnificative pe medii de reședință în ceea ce privește nivelul de dezvoltare socioeconomică, concentrarea populației și activităților economice în capitala țării, municipiul Chișinău, determină probabilități crescute pentru tinerii din alte medii de reședință de a ajunge în categoria NEET. Trecerea de la școală la muncă este foarte dificilă sau imposibilă în sate și orașe mici, în care locuiește peste jumătate din populația tânără. Prețurile ridicate pentru închirierea locuințelor și salariile mici în orașe împiedică mobilitatea teritorială a forței de muncă, iar subdezvoltarea

infrastructurii de transport reduce oportunitățile de integrare a forței de muncă din localități periferice. Aceste bariere au fost evidențiate și în studiile anterioare (Gagauz, Buciuceanu-Vrabie și Pahomii 2017b).

Inactivitatea (NEET-inactivi) se asociază cu sexul feminin și statutul de "mamă cu copii", ceea ce este caracteristic și pentru alte țări din regiune, cum ar fi România și Bulgaria (Caroleo et al. 2021). Această situație reflectă prevalența reprezentărilor tradiționale privind rolurile bărbaților și femeilor în societate, precum și oportunități reduse de angajare pentru femeile tinere cu copii mici și de îmbinare a rolurilor familiale și profesionale (Chistruga-Sînchevici 2021). Menționăm că din analiză au fost excluse femeile aflate în concediu de îngrijire a copiilor.

Faptul că, odată cu vârsta, crește probabilitatea de a ajunge în categoria NEET, accentuează complexitatea problemei. Datele statisticii oficiale arată că, la vârsta de 24 de ani, majoritatea finalizează studiile, astfel, probabilitatea înaltă pentru tinerii în vârstă de 25–29 de ani de a fi incluși în categoria NEET se explică prin influența factorilor interni și externi multipli. Totuși, studiile arată că ponderea tinerilor NEET în rândul celor cu vârsta cuprinsă între 20 și 24 de ani este determinată de dificultățile cu care tinerii se confruntă în procesul de tranziție de la școală la muncă, pe când în rândul celor în vârstă de 25–30 de ani, de funcționalitatea slabă a pieței muncii (Caroleo, Rocca, Mazzocchi et al. 2020).

Rezultatele cercetării au relevat că tinerii NEET primesc frecvent transferuri financiare de peste hotare, situație care poate contribui la absența presiunii de a căuta un loc de muncă sau de a-și continua educația. Astfel, cei care beneficiază de susținere financiară adecvată din partea părinților lor emigranți pot dezvolta o dependență financiară, pierzând motivația de a depune eforturi pentru a-și asigura un loc de muncă. Această dinamică poate fi observată și în rândul femeilor tinere cu copii, a căror parteneri sunt implicați în migrația de muncă; aceste femei preferă să nu se angajeze, concentrându-se pe responsabilitățile familiale. Studii recente au subliniat că remitențele îi pot determina pe cei rămași acasă să renunțe la eforturile de integrare pe piața muncii (OIM 2020, 136).

Tinerii ai căror părinți au un nivel de studii scăzut, limitat la cel mult gimnazial, se confruntă cu un risc mai crescut de a intra în categoria NEET, evidențiind astfel influența capitalului social al familiei de origine în procesul lor de tranziție de la școală la muncă. Această relație s-a dovedit a fi valabilă în multe țări din regiunea europeană, inclusiv cele cu un nivel înalt de dezvoltare economică (Filandri, Nazio și O'Reilly 2019).

De asemenea, se observă o eterogenitate semnificativă în rândul tinerilor NEET. Nu toți cei încadrați în această categorie sunt social vulnerabili; unii dintre ei își construiesc strategia de viață bazându-se pe resursele proprii, fie că este vorba de implicarea în migrația de muncă, fie că se orientează către activități în cadrul gospodăriei casnice, adaptându-și astfel aranjamentul familial în concordanță cu absența oportunităților de angajare sau de acces la serviciile de educație timpurie.

CONCLUZII

Problema tinerilor NEET în Republica Moldova este strâns legată de lipsa locurilor de muncă și nivelul scăzut de dezvoltare economică. Mulți tineri, în special cei din mediul rural, se confruntă cu dificultăți în obținerea unei educații profesionale și în găsirea unui loc de muncă. Șomajul structural și inactivitatea tinerilor în regiunile rurale depășesc cadrul ciclurilor economice, deoarece sunt determinate de un proces pe termen lung, legat de traiectoria de dezvoltare (Avagianou et al. 2022), spațiile de integrare ale tinerilor fiind fragile, ceea ce face, în multe cazuri, imposibilă depășirea situației cu forțele proprii și motivează tinerii să plece peste hotare.

Diversitatea tinerilor NEET în funcție de nivelul de educație relevă două probleme persistente pe parcursul a mai multor decenii. Prima problemă constă în părăsirea timpurie a sistemului educațional și excluderea de pe piața muncii din cauza lipsei de competențe profesionale. A doua problemă se referă la discrepanțele dintre pregătirea viitorilor specialiști și cerințele pieței muncii. Aceasta confirmă constatările recente ale întreprinderilor, care au subliniat că „pregătirea necorespunzătoare a forței de muncă” reprezintă un obstacol major în dezvoltarea activității antreprenoriale. Acest aspect a fost evidențiat de aproximativ 20% dintre managerii întreprinderilor mici și mijlocii și 28% dintre managerii întreprinderilor mari din Republica Moldova (Banca Mondială 2019). Creșterea nivelului de educație al tinerilor și reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional reprezintă unele din cele mai importante măsuri în reducerea contingentului tinerilor NEET. Se constată că un procent mai mare de tineri cu înaltă calificare în cadrul forței de muncă duce la reducerea șomajului în rândul tinerilor (Bradley et al. 2020).

Este important să atragem atenția asupra datelor statistice naționale referitoare la tinerii NEET. În conformitate cu metodologia generală de calcul a acestui indicator, statistica oficială furnizează o cifră globală privind rata tinerilor NEET, fără a face o distincție între subcategoriile celor vulnerabili și cei nevulnerabili. Includerea în această categorie a femeilor aflate în concediu de îngrijire a copiilor și a persoanelor care nu își caută de lucru din cauza unui loc de muncă peste hotare sau a intenției de a pleca peste hotare duce la o supraestimare a ratei tinerilor NEET. În acest context, este crucial să acordăm o atenție deosebită specificului național și eterogenității acestui grup în definirea tinerilor NEET pe baza criteriilor „nu sunt încadrați în câmpul muncii și nici nu urmează o formă de instruire sau pregătire profesională”.

Cu toate acestea, trebuie să recunoaștem și anumite limitări ale studiului prezent. Dimensiunea eșantionului pentru tineri este relativ mică pentru a evidenția impactul diferiților factori asupra tinerilor NEET șomeri și inactivi, separat. În plus, este dificil să se evalueze impactul unor factori structurali, precum funcționalitatea pieței muncii, nivelul salariilor și oportunitățile de angajare pentru tineri. Mulți tineri NEET rămân „invizibili” deoarece sunt autoocupați sau lucrează în condiții de

muncă precară, fiind expuși unui risc ridicat de excluziune socială. Aceste constatări reliefează complexitatea și diversitatea factorilor care contribuie la statutul NEET al tinerilor în Republica Moldova, subliniind necesitatea unor politici și intervenții personalizate pentru a aborda aceste aspecte specifice și a facilita tranziția tinerilor către educație și ocupare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Addabbo, Tindara, Paula Rodríguez-Modroño and Lina Gálvez-Muñoz. 2017. "Unemployed and NEET youth: Well-being in a gender perspective—the case of Italy and Spain." In *Young people and the labour market*, edited by Floro Caroleo, Olga Demidova, Enrico Marelli and Marcello Signorelli, pp. 158–180. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315178424>.
- Assmann, Marie-Luise and Sven Broschinski. 2021. "Mapping Young NEETs Across Europe: Exploring the Institutional Configurations Promoting Youth Disengagement from Education and Employment." *Journal of Applied Youth Studies* 4: 95–117. <https://doi.org/10.1007/s43151-021-00040-w>.
- Avagianou, Athina, Nikos Kapitsinis, Ioannis Papageorgiou, Anne Hege Strand and Stelios Gialis. 2022. "Being NEET in Youthspheres of the EU South: A Post-recession Regional Perspective." *YOUNG* 30(5): 425–454. <https://doi.org/10.1177/11033088221086365>.
- Beck, Ulrich and Elisabeth Beck-Gernsheim. 2002. *Individualization: Institutionalized Individualism and Its Social and Political Consequences*. SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781446218693>.
- Becker, Gary S. 1964. *Human Capital. A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. New York: Columbia University Press for the National Bureau of Economic Research. <https://www.nber.org/books-and-chapters/human-capital-theoretical-and-empirical-analysis-special-reference-education-first-edition>.
- Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. 2022. "Tinerii în Republica Moldova în anul 2021." https://statistica.gov.md/ro/tinerii-in-republica-moldova-in-anul-2021-9578_59664.html.
- Bojadjeva, Daniela Mamucevska, Marijana Cvetanoska, Kristijan Kozheski, Alen Mujčinović and Slaven Gašparović. 2022. "The impact of education on youth employability: The case of selected southeastern European countries." *Youth & Society* 54(2_suppl): 29S–51S. <https://doi.org/10.1177/0044118X211069403>.
- Bojnec, Štefan. 2021. "Policy and practical lessons learned regarding youth and NEETs in Slovenia." *Calitatea Vieții* 32(4): 371–397. <https://doi.org/10.46841/RCV.2021.04>.
- Bourdieu, Pierre. 2011. "The forms of capital. (1986)." *Cultural theory: An anthology* 1: 81–93.
- Bradley, Steve, Giuseppe Migali and Maria Navarro Paniagua. 2020. "Spatial variations and clustering in the rates of youth unemployment and NEET: A comparative analysis of Italy, Spain, and the UK." *Journal of Regional Science* 60(5): 1074–1107. <https://doi.org/10.1111/jors.12501>.
- Bulanova, Mariana and Ekaterina Artamonova. 2020. "The NEET youth: European context and Russian realities." *RUDN Journal of Sociology* 20(1): 64–72. DOI: 10.22363/2313-2272-2020-20-1-64-72 (În Rusă).
- Caroleo, Floro Ernesto, Antonella Rocca, Paolo Mazzocchi, Claudio Quintano et al. 2020. "Being NEET in Europe Before and After the Economic Crisis: An Analysis of the Micro and Macro Determinants." *Soc Indic Res* 149: 991–1024. <https://doi.org/10.1007/s11205-020-02270-6>.
- Caroleo, Floro Ernesto, Antonella Rocca, Gabriella Neagu and Dilyana Keranova. 2021. "NEETs and the Process of Transition From School to the Labor Market: A Comparative Analysis of Italy, Romania, and Bulgaria." *Youth & Society* 54: 109S–129S. <https://doi.org/10.1177/0044118X211056360>.

- Chistruga-Sînchevici, Inga. 2021. Echilibrul dintre muncă și viața de familie: necesități ale părinților și rolul politicilor sociale. Chișinău: INCE. <https://doi.org/10.36004/nier.2022.978-9975-89-251-3>
- Consiliul Uniunii Europene. 2022. Raportul comun privind ocuparea forței de muncă din 2022, 14 martie. Bruxelles. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7252-2022-INIT/ro/pdf>.
- Crișmaru, Mariana, Olga Gagauz și Mariana Buciuceanu-Vrabie. 2017. Incluziunea tinerilor aflați în afara sistemului de educație, formare și ocupație profesională (tineri NEET): studiu sociologic. INCE, UNDP. Chișinău.
- Demidenko, S. 2022. "NEET-molodezh' kak social'noe javlenie: struktura, osnovaniya tipologizacii, podhody k issledovaniju." In Samoreguljacija v molodezhnoj srede: tipologizacija i modelirovanie: monografija, Ju. A. Zubok, O. A. Aleksandrova and M. B. Bulanova et al., pp. 116–127. FNISC RAN. Belgorod. <https://doi.org/10.19181/monogr.978-5-89697-382-9.2022>.
- Esteban-Navarro, Miguel-Ángel, Miguel-Ángel García-Madurga, Tamara Morte-Nadal and Antonia-Isabel Nogales-Bocio. 2020. "The Rural Digital Divide in the Face of the COVID-19 Pandemic in Europe-Recommendations from a Scoping Review." *Informatics* 7(4): 54. <https://doi.org/10.3390/informatics7040054>.
- Eurofound. 2012. NEETs: Young people not in employment, education and training: Characteristics, costs and policy responses in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2806/41578>.
- Eurofound. 2016. Exploring the diversity of NEETs. Publications Office of the European Union. https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1602en.pdf.
- Eurostat. 2023. Glossary: Young people neither in employment nor in education and training (NEET). [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Young_people_neither_in_employment_nor_in_education_and_training_\(NEET\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Young_people_neither_in_employment_nor_in_education_and_training_(NEET)).
- Filandri Mariana, Tiziana Nazio and Jacqueline O'Reilly. 2019. "Youth transitions and job quality: How long should they wait and what difference does the family make?" In *Youth Labor in Transition. Inequalities, Mobility, and Policies in Europe* edited by Jacqueline O'Reilly, pp. 271–594. Oxford. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190864798.003.0009>.
- Gagauz, Olga, Mariana Buciuceanu-Vrabie și Irina Pahomii. 2017. "Factorii determinanți ai excluziunii ocupaționale a tinerilor." *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice* 2: 137–147. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/137-146.pdf.
- Gagauz, Olga, Mariana Buciuceanu-Vrabie și Irina Pahomii. 2017. "Părăsirea timpurie a sistemului educațional: factori și grupuri de risc." *Akademios* 45(2): 98–104. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/53354.
- Goliusova, Youliya Vyacheslavovna. 2017. "Molodezhnyj prekariat: problema opredelenija stratifikacionnoj gruppy." In *Informacionno-analiticheskiy bjulleten' 2*: 69–74. <https://doi.org/10.19181/inab.2017.2> (În Rusă).
- Grishchenko, Natalia. 2020. "The gap not only closes: Resistance and reverse shifts in the digital divide in Russia." *Telecommunications Policy* 44(8): 102004. <https://doi.org/10.1016/j.telpol.2020.102004>.
- Lucas, Samuel R. 2001. "Effectively Maintained Inequality: Education Transitions, Track Mobility, and Social Background Effects." *American Journal of Sociology* 106(6): 1642–1690. <https://doi.org/10.1086/321300>.
- Mascherini, Massimiliano. 2019. "Origins and future of the concept of NEETs in the European policy agenda." In *Youth Labor in Transition, Inequalities, Mobility, and Policies in Europe*, edited by John O'Reilly Janine Leschke, Renate Ortlieb, Martin Seeleib-Kaiser and Paola Villa, pp. 503–529. Oxford. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190864798.003.0017>.
- O'Higgins, Niall. 2017. *Rising to the youth employment challenge: New evidence on key policy issues*. International Labour Office. s.l. Geneva: ILO.

- Odoardi, Iacopo and Assia Liberatore. 2021. "Youth unemployment: a serious problem for young Italians NEET and a comparison with the social exclusion condition." *Journal of Urban & Regional Analysis* 13(1): 177–193. <https://doi.org/10.37043/JURA.2021.13.1.11>.
- Petrescu, Claudia, Adriano Mauro Ellena, Maria Fernandes-Jesus and Elena Marta. 2022. "Using Evidence in Policies Addressing Rural NEETs: Common Patterns and Differences in Various EU Countries." *Youth & Society* 54(2_suppl): 69S–88S.
- Raileanu Szeles, Monica and Mihaela Simionescu. 2022. "Improving the school-to-work transition for young people by closing the digital divide: evidence from the EU regions." *International Journal of Manpower* 43(7): 1540–1555. <https://doi.org/10.1108/IJM-03-2021-0190>.
- Redmond, Paul and Ciara McFadden. 2023. "Young People Not in Employment, Education or Training (NEET): Concepts, Consequences and Policy Approaches." *The Economic and Social Review* 54(4): 285–327. <https://www.esri.ie/publications/young-people-not-in-employment-education-or-training-neet-concepts-consequences-and>.
- Rodrik, Dani. 2000. "Institutions for high-quality growth: what they are and how to acquire them." *Studies in comparative international development* 35: 3–31. <https://doi.org/10.1007/BF02699764>.
- Schoon, Ingrid and Rainer K. Silbereisen. 2009. *Transitions from school to work: Globalization, individualization, and patterns of diversity*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511605369>.
- Shanahan, Michael J. 2000. "Pathways to adulthood in changing societies: Variability and mechanisms in life course perspective." *Annual Review of Sociology* 26(1): 667–692. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.26.1.667>.
- Shestakova, N. N., Skvortsova, M. B. and Kuzmina L. K. 2019 "O chelovecheskom kapitale molodezhi, kotoroy NEET." [On the human capital of young people who are NEET]. *Ekonomika truda* 6(1):565–586. <https://doi.org/10.18334/et.6.1.40077> (În Rusă).
- Simões, Fancisco and Nazare Brito do Rio. (2020). "How to increase rural NEETs professional involvement in agriculture? The roles of youth representations and vocational training packages improvement." *Journal of Rural Studies* 75: 9–19. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.02.007>.
- Tamesberger, Dennis and Johann Bacher. 2020. "COVID-19 Crisis: How to Avoid a 'Lost Generation.'" *Intereconomics* 55: 232–238. <https://doi.org/10.1007/s10272-020-0908-y>.
- Țoc, Sebastian. 2020. "Tinerii vulnerabili și inegalitatea socială. O analiză a situației sociale a tinerilor NEET în România" *Revista de Pedagogie* 68(1): 7–29. <https://doi.org/10.26755/RevPed/2020.1/7>.
- Unt, Marge, Michael Gebel, Sonia Bertolini, Vassiliki Deliyanni-Kouimtzi and Dirk Hofäcker. 2021. *Social exclusion of youth in Europe: The multifaceted consequences of labour market insecurity*. Policy press. DOI: 10.47674/9781447358756.
- Vasile, Valentina and Irina Anghel. 2015. "The educational level as a risk factor for youth exclusion from the labour market" *Procedia Economics and Finance* 22: 64–71. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00227-0](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00227-0).
- Voicu, Bogdan. 2004. "Capitalul uman: componente, niveluri, structuri. România în context european." *Calitatea Vieții* 15(1–2): 137–157. <https://revistacalitateavietii.ro/journal/article/view/487>.
- Vremiș, Maria and Natalia Vladicescu. 2020. *Migrația în scop de muncă: Profilul și provocările actuale ale lucrătorilor migranți moldoveni în principalele țări de destinație*. Organizația Internațională pentru Migrație. Chișinău.
- World Bank. 2019. *Enterprise Survey. Moldova 2019 Country Profile*. <https://www.enterprisesurveys.org/content/dam/enterprisesurveys/documents/country/Moldova-2019.pdf>.
- Zuccotti, Carolina V. and Jacqueline O'Reilly. 2019. "Ethnicity, gender and household effects on becoming NEET: An intersectional analysis." *Work, employment and society* 33(3): 351–373. <https://doi.org/10.1177/0950017017738945>.

Zudina, Anna. 2022. "What makes youth become NEET? Evidence from Russia." *Journal of Youth Studies* 25(5): 636–649. <https://doi.org/10.1080/13676261.2021.1923673>.

The proposed study investigates the phenomenon of NEET youth in the specific context of the Republic of Moldova. By focusing on identifying the risk factors that contribute to the inclusion of young individuals in the NEET category, the research aims to provide relevant information regarding the challenges that younger generations face in transition to adulthood. Utilizing statistical data and the results of the "Generations and Gender Survey", the size and structure of NEET youth are analyzed. Applying the logistic regression method, the study distinctly explores the risk factors for NEET-unemployed and NEET-inactive. This research is committed to making valuable contributions to the scientific field, reflecting on the situation of NEET youth in a country facing multiple economic crises during the market economy consolidation period, associated with a high level of international migration, including among young people. Thus, the study completes the picture regarding the mechanisms leading to the NEET status in Eastern European countries, and provides essential information for the development and implementation of effective policies to reduce the NEET rate among young people.

Keywords: NEET youth; risk factors; transition to adulthood.

Primit: 19.04.2023

Acceptat: 07.02.2023